

Kannanottoja kalastuslain uudistukseen 17.9.2013

10 12 2013

HARE MMM 022 : 00 / 2008

Yleistä

Olemme jo aiemmin kirjelmöineet ministeriöön lakiuudistuksesta. Saamamme alustavat tiedot lakiesityksistä nimenomaan ekologisilla ja keveämmillä välineillä kalastavien osalta ovat huolestuttavia, samoin osakaskuntien toiminnan kannalta. Haluamme edelleen korostaa, että sisävesillä voidaan kalastaa ammattimaisesti muutenkin kuin troolilla. Jos kaupallisen kalastuksen luvat tullaan siirtämään ely-keskuksille, se on paitsi ekologisen kalastuksen, myös uhanalaisten kalalajien osalta suuri virhe.

Ely-keskukset siis jakavat tukia troolaukskaluston hankintaan ja puolustavat kaikin mahdollisin voimin tätä yhtä kalastusmuotoa. Etelä-Karjalassa Kuolimolla ely-keskuksen edustajat ovat julkisesti todenneet, että erittäin uhanalaisen nieriän rauhoitusalueella voi troolata ja se ei uhkaa nieriäkantaa. Tässä tapauksessa tutkijat, mm. Jorma Piironen, vastustivat troolausta ja julkinen painostus aiheutti sen, että kalastaja veti pois troolauksensa. Tämä kuvastaa viranomaisten "asiantuntevuutta". Myös Metsähallituksen edustaja, samoin kuin Etelä-Karjalan kalatalouskeskuksen edustaja ovat julkisesti esittäneet, että troolaus ei haittaa nieriää ja samat tahot todistavat oikeudessa troolauksen puolesta.

Kattelussaessa, Etelä-Karjalassa, nuotta- ja verkkokalastajat yrittivät viime sulalla kaudellakin saada muikkua. Nuotalla yrityksiä oli noin 10 kertaa, eikä muikun muikkua. Verkoilla saatiin hieman kauden alussa, mutta syksyä kohti saalis loppui käytännössä täysin. Aikaan ennen muikkukatoa - eli ennen 1980-luvun loppupuolta - tilanne oli juuri päinvastoin, saaliit kasvoivat syksyllä. Muikun vähyyden syynä 2012 oli erittäin tehokas troolaus osakaskunnan vesialueella, jonne troolaaja pääsi edustajansa uhkailun avulla muutama vuosi sitten. Siitä huolimatta viranomaiset todistavat muikkukannan olevan hyvä, vaikka jopa troolaajat joutuivat siirtymään Kyläniemen pohjoispuolelle kalan loppumisen takia! Muikkukannat eivät ole troolatuilla alueilla palautuneet lähellekään ns. hyvää tasoa, mikä tarkoittaa aikaa ennen muikkukatoa, eli 1980-luvun loppupuolta, josta alkoi lähes 20 v kestänyt kato. Muikkukannoista on kalastajatietoa koko itsenäisyyden ajalta ja kannat olivat hyviä aina katoon asti.

Virallisiksi käsitetyt muikkukanta-arviot menneiltä vuosilta (1978 - 1983) perustuvat Saimaan ekologisessa tutkimuksessa (1985) mainittuihin verkon yksikkösaaliisiin, joiden perusteena oli 0 - 6 kirjanpitokalastajaa koko lähes Puumalanvirran alapuolisella Saimaalla! Tietääksemme yhdeltäkään ammattilaiselta ei kysytty yksikkösaaliita. Tosiasiassa ammattilaisten yksikkösaaliit tuohon aikaan olivat lähes kymmenkertaiset. Muikkukantoja selvitettiin 1999 lopussa rktl:n kanssa (Juha Jurvelius), kun viranomaisen edustaja 1998 kehui Eteläisen Saimaan muikkukantaa (E-Saimaa lehti 29.8.1998) ja ennusti kesälle 1999 todella hyviä saaliita. Todellisuus oli toinen ja kanta surkea. Samassa yhteydessä Raimo Riikonen haastatteli ammattimaisia verkko- ja nuottakalastajia Eteläiseltä Saimaalta ja keräsi heiltä tietoja kalakannoista ja yksikkösaaliista myös aikaan ennen muikkukatoa. Ilmeni, että verkkojen yksikkösaaliit olivat ennen muikkukatoa noin kymmenkertaisia verrattuna "viralliseen" totuuteen. Riikosen mukaan saalistietoja ei haluttu raportissa tuoda esiin juuri tuon erovaisuuden takia.

RKTL:n resurssit ja kyvyt tutkia sisävesikalastusta ja myös sivusaalista ovat siis olemattomat. Jos rktl:n rooli kalakantojen arvioissa korostuu, sille on annettava resurssit laadukkaaseen toimintaan, eikä pikku räpellyksiin joiden perusteella voidaan tehdä suuria virheitä. Tästä on esimerkkinä yllä mainittu Saimaan ekologinen tutkimus.

Jos osakaskunta haluaa rajoittaa liian tehokasta kalastusta, mutta sallii esimerkiksi koneellisesti vedettävän nuotan tai verkkopyynnin, viranomaisen edustaja todistaa oikeudessa aina troolauksen puolesta oli kalakanta mikä tahansa. Heidän mukaansa troolaus ei koskaan uhkaa

erittäin uhanalaisia kalalajeja. Tätä todistetaan carlin-merkkien palautuksilla. Merkeistähän luovuttiin, koska niistä kala nimenomaan jäi verkkoihin. Toisaalta merkkipalautus perustuu vapaaehtoisuuteen ja tiedetään että kaikkia niitä ei tarkoituksella palauteta.

Jokainen kalastaja tietää, että käytännössä suurin osa trooliin joutuneista alamittaisista uhanalaisia kaloista ja pienistä kuhista kuolee. Tähän viittaavat jo lyhyet ja hiljaisilla nopeuksilla tehdyt harvat tutkimusvedot mm. Paasselältä ja Oulujärveltä. Todellisuudessa alamittaisia arvokaloja joutuu trooliin paljon, siitä on osalla meistä omakohtaista kokemusta. Lisäksi trooleissa kalat lasketaan suuriin sammioihin ja niitä ei mitenkään lajitella aluksella, vaan laitetaan eteenpäin ja lajitellaan maissa.

Osakaskuntien, eli vesialueen omistajien, päätösvaltaa ollaan siirtämässä viranomaisille. Onko osakaskunnilla sen jälkeen mitään intoa toimia, kun mistään ei voi päättää? Osakaskunnat ovat toimineet aktiivisesti ja ulkopuolisille on myyty edullisia kalastuslupia, on hoidettu kalakantaa, kunnostettu vesistöjä, osallistuttu Saimaannorpan ja uhanalaisten kalalajien suojeluun, ym. Samoin sosiaalinen valvonta vesillä on pelannut. Kaikelle tälle saa sanoa pikku hiljaa hyvästit, jos tosiasiallisesti on tarkoitus riistää vesialueiden omistajilta päätösvalta ja siirtää se viranomaisille. Näin ei saa tapahtua. Se on jo perustuslain vastaista.

Korostamme edelleen mm. seuraavia kohtia:

1. Osakaskunnat eivät vastusta ammattimaista kalastusta, päinvastoin suhtaudumme myönteisesti mm. nuotta- ja verkkokalastukseen sekä rysäkalastukseen. On kuitenkin hyväksyttävä, että suurilla sisävesilläkin voidaan kalastaa liian tehokkaasti. Eteläinen Saimaa on siitä hyvä, tai huono, esimerkki.

2. Ammattimaisten pyydysten käyttöä ja saaliin myyntiä ei saa rajoittaa tulorajojen perusteella. Maaseudulla on aina ollut, ja on oltava, mahdollisuus saada toimeentulo monesta lähteestä. Ainoa pyyntiväline, jonka käyttöä Saimaan alueella pitäisi rajoittaa on trooli, mutta sitä viranomaiset eivät halua. Kalastus on ollut aiemmin tosi tärkeä lisätulomahdollisuus ja monille päätulonlähde varsinkin silloin kun muikkukannat olivat hyviä. Se on sitä vieläkin ja sen on mahdollisuus olla sitä taas laajemmin, jos lailla ei pyritä joidenkin tahojen ajamaan suuruudenhulluuteen. On huomattava, että mm. kuhan verkkopyynti on monelle kalastajalle lisätulona syksyllä ja talvella, mutta ei välttämättä ylitä esitettyjä tulorajoja ja verkkoja on enemmän kuin 180 m.

3. Niin sanottu pimeä kalastus ei ole mikään ongelma ainakaan sisävesikalastuksessa Saimaan alueella. Jokainen sivutoiminenkin kalastaja pitää yllä tulonsa ja menonsa, kuten muutkin yrittäjät.

4. Jos rekisteröintipakkoa ollaan laajentamassa, sisävesillä se kannattaa ulottaa vain niihin kalastajiin, jotka haluavat investointeihinsa tukea. Muuten rekisterin ylläpitäminen vie vain turhia resursseja ja valtion pitäisi säästää.

5. Ammattikalastajan määritelmää ei saa sitoa verotettavaan tuloon euromääräisesti. Tulon määrä voi vaihdella vuosittain, eikä ymmärtääksemme säädetä verolakia vaan kalastuslakia. Laissa tulee säilyttää esim. termi kotitarvekalastaja tai sivutoimikalastaja, jolle kalastuksella on merkitystä toimeentulon kannalta ja tätä kalastusta ja saaliin myyntiä ei saa lailla estää.

6. Kaupallisen kalastuksen lupia ei saa antaa ely-keskusten päätösvaltaan. Sama taho, joka jakaa tukia, päättää kalastuksesta. Eteläisellä Saimaalla on siitä todella huonoja kokemuksia. Osakaskunnille on vesialueiden omistajina jäätävä mahdollisuus rajoittaa ylitehokasta ja epäekologista pyyntiä.

7. Lain uudistuksessa on huomioitava, että se antaa mahdollisuuden ekologiseen lähiruuan tuottamiseen ja suoramyyntiin myös pienillä investoinneilla ja keveämmillä välineillä. Silloin kalastuksen hiilijalanjälkikin on selvästi pienempi. Asia, jota ei nykyisessä tukipolitiikassa lainkaan huomioida.

8. Käyttö- ja hoitosuunnitelmien sitovuutta ei tule lisätä, osakaskuntien kustannuksella. ELY-keskusten rooli käyttö- ja hoitosuunnitelmassa tulee olla vain laillisuustarkistuksen tekeminen.

9. Kalatalousalueen kokouksiin on esim. yli 1000 ha osakaskunnille saatava suurempi äänioikeus.

TIEDOKSI

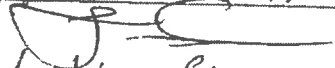
RKTL

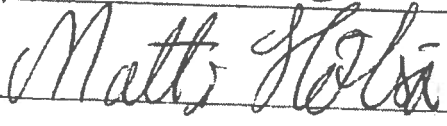
Kalatalouden keskusliitto

Allekirjoittajat, nimen selvennys, puhelinnumero, asema tai ammatti

 050 5715308 Solkein osakaskunnan sihteeri
Jorma Tiainen

 Kuivasaari OK
Seppo Luhtikainen 0405890506 Hoitokunnan pj.

 Solkein OK hoitokunnan pj.
Jarkko Siivo

 Pönniälän osakaskunnan esimies
Matti Holm

Markku Tolka Peltoin osakaskunta

10. 12. 2013

022:00/2013

Nro *ks. allekirjottus*

Maa- ja metsätalousministeriö

Kannanottoja kalastuslain uudistukseen 17.9.2013

Yleistä

Olemme jo aiemmin kirjelmöineet ministeriöön lakiuudistuksesta. Saamamme alustavat tiedot lakiesityksistä nimenomaan ekologisilla ja keveämmillä välineillä kalastavien osalta ovat huolestuttavia, samoin osakaskuntien toiminnan kannalta. Haluamme edelleen korostaa, että sisävesillä voidaan kalastaa ammattimaisesti muutenkin kuin troolilla. Jos kaupallisen kalastuksen luvat tullaan siirtämään ely-keskuksille, se on paitsi ekologisen kalastuksen, myös uhanalaisten kalalajien osalta suuri virhe.

Ely-keskukset siis jakavat tukia troolauskaluston hankintaan ja puolustavat kaikin mahdollisin voimin tätä yhtä kalastusmuotoa. Etelä-Karjalassa Kuolimolla ely-keskuksen edustajat ovat julkisesti todenneet, että erittäin uhanalaisen nieriän rauhoitusalueella voi troolata ja se ei uhkaa nieriäkantaa. Tässä tapauksessa tutkijat, mm. Jorma Piironen, vastustivat troolausta ja julkinen painostus aiheutti sen, että kalastaja veti pois troolaushakemuksensa. Tämä kuvastaa viranomaisien "asiantuntevuutta". Myös Metsähallituksen edustaja, samoin kuin Etelä-Karjalan kalatalouskeskuksen edustaja ovat julkisesti esittäneet, että troolaus ei haittaa nieriää ja samat tahot todistavat oikeudessa troolauksen puolesta.

Kattelussaaressa, Etelä-Karjalassa, nuotta- ja verkkokalastajat yrittivät viime sulalla kaudellakin saada muikkua. Nuotalla yrityksiä oli noin 10 kertaa, eikä muikun muikkua. Verkoilla saatiin hieman kauden alussa, mutta syksyä kohti saalis loppui käytännössä täysin. Aikaan ennen muikkukatoa - eli ennen 1980-luvun loppupuolta - tilanne oli juuri päinvastoin, saaliit kasvoivat syksyllä. Muikun vähyyden syynä 2012 oli erittäin tehokas troolaus osakaskunnan vesialueella, jonne troolaaja pääsi edustajansa uhkailun avulla muutama vuosi sitten. Siitä huolimatta viranomaiset todistavat muikkukannan olevan hyvä, vaikka jopa troolaajat joutuivat siirtymään Kyläniemen pohjoispuolelle kalan loppumisen takia! Muikkukannat eivät ole troolatuilla alueilla palautuneet lähellekään ns. hyvää tasoa, mikä tarkoittaa aikaa ennen muikkukatoa, eli 1980-luvun loppupuolta, josta alkoi lähes 20 v kestännyt kato. Muikkukannoista on kalastajatietoa koko itsenäisyyden ajalta ja kannat olivat hyviä aina katoon asti.

Virallisiksi käsitetyt muikkukanta-arviot menneiltä vuosilta (1978 - 1983) perustuvat Saimaan ekologisessa tutkimuksessa (1985) mainittuihin verkon yksikkösaaliisiin, joiden perusteena oli 0 - 6 kirjanpitokalastajaa koko lähes Puumalanvirran alapuolisella Saimaalla! Tietääksemme yhdeltäkään ammattilaiselta ei kysytty yksikkösaaliita. Tosiasiassa ammattilaisten yksikkösaaliit tuohon aikaan olivat lähes kymmenkertaiset. Muikkukantoja selvitetiin 1999 lopussa rktl:n kanssa (Juha Jurvelius), kun viranomaisen edustaja 1998 kehui Eteläisen Saimaan muikkukantaa (E-Saimaa lehti 29.8.1998) ja ennusti kesälle 1999 todella hyviä saaliita. Todellisuus oli toinen ja kanta surkea. Samassa yhteydessä Raimo Riikonen haastatteli ammattimaisia verkko- ja nuottakalastajia Eteläiseltä Saimaalta ja keräsi heiltä tietoja kalakannoista ja yksikkösaaliista myös aikaan ennen muikkukatoa. Ilmeni, että verkkojen yksikkösaaliit olivat ennen muikkukatoa noin kymmenkertaisia verrat-

tuna "viralliseen" totuuteen. Riikosen mukaan saalistietoja ei haluttu raportissa tuoda esiin juuri tuon erovaisuuden takia.

RKTL:n resurssit ja kyvyt tutkia sisävesikalastusta ja myös sivusaalista ovat siis olemattomat. Jos rktl:n rooli kalakantojen arvioissa korostuu, sille on annettava resurssit laadukkaaseen toimintaan, eikä pikku räpellyksiin joiden perusteella voidaan tehdä suuria virheitä. Tästä on esimerkkinä yllä mainittu Saimaan ekologinen tutkimus.

Jos osakaskunta haluaa rajoittaa liian tehokasta kalastusta, mutta sallii esimerkiksi koneellisesti vedettävän nuotan tai verkkopyynnin, viranomaisen edustaja todistaa oikeudessa aina troolauksen puolesta oli kalakanta mikä tahansa. Heidän mukaansa troolaus ei koskaan uhkaa erittäin uhanalaisia kalalajeja. Tätä todistetaan carlin-merkkien palautuksilla. Merkeistähän luovuttiin, koska niistä kala nimenomaan jäi verkkoihin. Toisaalta merkkipalautus perustuu vapaaehtoisuuteen ja tiedetään että kaikkia niitä ei tarkoituksella palaute- ta.

Jokainen kalastaja tietää, että käytännössä suurin osa trooliin joutuneista alamittaisista uhanalaisista kaloista ja pienistä kuhista kuolee. Tähän viittaavat jo lyhyet ja hiljaisilla nopeuksilla tehdyt harvat tutkimusvedot mm. Paasselältä ja Oulujärveltä. Todellisuudessa alamittaisia arvokaloja joutuu trooliin paljon, siitä on osalla meistä omakohtaista kokemusta. Lisäksi trooleissa kalat lasketaan suuriin sammioihin ja niitä ei mitenkään lajitella aluksella, vaan laitetaan eteenpäin ja lajitellaan maissa.

Osakaskuntien, eli vesialueen omistajien, päätösvaltaa ollaan siirtämässä viranomaisille. Onko osakaskunnilla sen jälkeen mitään intoa toimia, kun mistään ei voi päättää? Osakaskunnat ovat toimineet aktiivisesti ja ulkopuolisille on myyty edullisia kalastuslupia, on hoidettu kalakantaa, kunnostettu vesistöjä, osallistuttu Saimaannorpan ja uhanalaisten kalalajien suojeluun, ym. Samoin sosiaalinen valvonta vesillä on pelannut. Kaikelle tälle saa sanoa pikku hiljaa hyvästit, jos tosiasiallisesti on tarkoitus riistää vesialueiden omistajilta päätösvalta ja siirtää se viranomaisille. Näin ei saa tapahtua. Se on jo perustuslain vastaista.

Korostamme edelleen mm. seuraavia kohtia:

1. Osakaskunnat eivät vastusta ammattimaista kalastusta, päinvastoin suhtaudumme myönteisesti mm. nuotta- ja verkkokalastukseen sekä rysäkalastukseen. On kuitenkin hyväksyttävä, että suurilla sisävesilläkin voidaan kalastaa liian tehokkaasti. Eteläinen Saimaa on siitä hyvä, tai huono, esimerkki.
2. Ammattimaisten pyydysten käyttöä ja saaliin myyntiä ei saa rajoittaa tulorajojen perusteella. Maaseudulla on aina ollut, ja on oltava, mahdollisuus saada toimeentulo monesta lähteestä. Ainoa pyyntiväline, jonka käyttöä Saimaan alueella pitäisi rajoittaa on trooli, mutta sitä viranomaiset eivät halua. Kalastus on ollut aiemmin tosi tärkeä lisätulomahdollisuus ja monille päätulonlähde varsinkin silloin kun muikkukannat olivat hyviä. Se on sitä vieläkin ja sen on mahdollisuus olla sitä taas laajemmin, jos lailla ei pyritä joidenkin tahojen ajamaan suuruudenhulluuteen. On huomattava, että mm. kuhan verkkopyynti on monelle kalastajalle lisätulona syksyllä ja talvella, mutta ei välttämättä ylitä esitettyjä tulorajoja ja verkkoja on enemmän kuin 180 m.

3. Niin sanottu pimeä kalastus ei ole mikään ongelma ainakaan sisävesikalastuksessa Saimaan alueella. Jokainen sivutoiminenkin kalastaja pitää yllä tulonsa ja menonsa, kuten muutkin yrittäjät.

4. Jos rekisteröintipakkoa ollaan laajentamassa, sisävesillä se kannattaa ulottaa vain niihin kalastajiin, jotka haluavat investointeihinsa tukea. Muuten rekisterin ylläpitäminen vie vain turhia resursseja ja valtion pitäisi säästää.

5. Ammattikalastajan määritelmää ei saa sitoa verotettavaan tuloon euromääräisesti. Tulon määrä voi vaihdella vuosittain, eikä ymmärtääksemme säädetä verolakia vaan kalastuslakia. Laissa tulee säilyttää esim. termi kotitarvekalastaja tai sivutoimikalastaja, jolle kalastuksella on merkitystä toimeentulon kannalta ja tätä kalastusta ja saaliin myyntiä ei saa lailla estää.

6. Kaupallisen kalastuksen lupia ei saa antaa ely-keskusten päätösvaltaan. Sama tahon, joka jakaa tukia, päättää kalastuksesta. Eteläisellä Saimaalla on siitä todella huonoja kokemuksia. Osakaskunnille on vesialueiden omistajina jäätävä mahdollisuus rajoittaa ylitehokasta ja epäekologista pyyntiä.

7. Lain uudistuksessa on huomioitava, että se antaa mahdollisuuden ekologiseen lähiruuan tuottamiseen ja suoramyyntiin myös pienillä investoinneilla ja keveämmillä välineillä. Silloin kalastuksen hiilijalanjälkikin on selvästi pienempi. Asia, jota ei nykyisessä tukipolitiikassa lainkaan huomioida.

8. Käyttö- ja hoitosuunnitelmien sitovuutta ei tule lisätä, osakaskuntien kustannuksella. ELY-keskusten rooli käyttö- ja hoitosuunnitelmassa tulee olla vain laillisuustarkistuksen tekeminen.

9. Kalatalousalueen kokouksiin on esim. yli 1000 ha osakaskunnille saatava suurempi äänioikeus.

TIEDOKSI

RKTL
Kalatalouden keskusliitto

Allekirjoittajat, nimen selvennys, puhelinnumero, asema tai ammatti

*Emsio Kousiainen 26.04.-29
entinen ammatti kalastaja - kesä-että talvi nuotankalastaja
yli Foruoden ajan Nykyinen nuotankalastaja, ympäri
Suomen*

